

Valnämnden

Hans Bärlin
Valsamordnare
Hans.Barlin@ekero.se

Rapport till kommunfullmäktige om EP-valet 2024

Dnr VN24/14

Valnämnden lämnar härmed följande sammanställda rapport efter genomfört val.

Val till Europaparlamentet (EU-val) genomfördes den 9 juni.

Valdeltagande och planering

Antalet röstberättigade i Ekerö kommun var 20 579 personer. Antal röstande var 13 562.

Tabell 1 - Valdeltagande

Val 2024	Ekerö	Riket
Europaparlamentet	65,9 % (66,54 %)	53,39 %
<i>Valdeltagande för Ekerö kommun EU-valet 2019 anges i parentes.</i>		

Planering och genomförande av valet gjordes av Valnämnden tillsammans med kommunens valkansli. Valkansliet bestod av 2 valsamordnare som hade det praktiska ansvaret för valet. Det övergripande ansvaret åvilade Valnämnden.

Förtidsröstning

Förtidsröstningen startade den 22 maj och pågick till och med valdagen den 9 juni. Förtidsröstningen genomfördes i lokal i anslutning till kommunens bibliotek i Ekerö centrum, Stenhamra bibliotek och på valdagen i kommunhusets reception.

Avtal slöts med PostNord gällande hämtning, sortering, räkning och leverans av förtidsröster från förtidsröstningslokaler till valdistrikten på valdagen. Till förtidsröstningen rekryterades 47 röstmottagare. Varje pass i förtidsröstningen hade minst en teamleader med huvudansvar. Valkansliet ombesörjde utbildning för röstmottagare i förtidsröstning vid tre tillfällen. Utbildningen är obligatorisk och är ett krav för att få arbeta med förtidsröstning.

I EU-valet hanterade Ekerös förtidsröstningslokaler totalt 5 430 förtidsröster. Av dessa skickades 657 förtidsröster till andra kommuner. Från andra kommuner mottogs 879 förtidsröster, från ambassader och brevröster 75 förtidsröster. Totalt antal förtidsröster till

Ekerö kommun var 5 727. Detta innebär att 27,8% av kommunens röstberättigade valde att förtidsrösta.

Tabell 2 – Jämförande statistik EU-valet 2024 och RKR-valet 2022

Jämförande statistik	EU-valet 2024	RKR-valen 2022
Röstberättigade, personer	20 579	21 410 (riksdag)
Valdeltagande, personer	13 562	18 463 (riksdag)
Förtidsröster Ekerös röstningslokaler	3 178	7 082
Förtidsröster från andra kommuner	879	1 213
Förtidsröster (andel av röstberättigade)	27,8 %	36,7 %
Förtidsröster (andel av valdeltagande)	42,2 %	42,5 %

Ambulerande röstmottagare

Under förtidsröstningsperioden mottogs totalt 5 röster via ambulerande röstmottagning. Svartsjöanstalten och Färingsöanstalten var vid EU-valet 2024 hänvisade till budröstning. Valkansliet bistod med förberedda förtidsröstnings-kit samt information om budröstning på ett tidigt stadium. Valnämnden utsåg fem personer till ambulerande röstmottagare.

Verksamhetsskyddsanalys

Till RKR-valet 2022 upprättades tillsammans med säkerhetsenheten en verksamhetsskyddsanalys. Under våren har valkansliet tillsammans med säkerhetschefen gått igenom och uppdaterat verksamhetsskyddsanalysen inför EU-valet. Säkerhetschefen, valsamordnarna och valnämndens ordförande har deltagit i Valmyndighetens digitala seminarium rörande säkerhet kring valprocessen. Säkerhetschefen har regelbundet, genom nätverk för säkerhetschefer i Stockholms län, fått uppdaterad information om säkerhetsläget.

Utbildning och förordnande av röstmottagare

Alla röstmottagare som arbetar på valdagen måste genomgå en obligatorisk utbildning. Utbildningen genomfördes vid ett tillfälle den 21 maj i Erskinesalen där de flesta röstmottagarna deltog. Ett ytterligare utbildningstillfälle gavs den 30 maj till det tioalet som hade förhinder den 21 maj. Denna utbildning hölls i kommunhuset. Totalt utbildades 207 röstmottagare.

Valmyndigheten hade till detta val tagit fram en utbildning som riktade sig till ordförande och vice ordförande i valdistrikten. Utbildningen genomfördes av valsamordnarna den 28 maj. Utbildningen baserades på handledning för ordförande och vice ordförande som var ny inför detta val.

Vallagens 3:e kapitel, §5 "Röstmottagare förordnas av valnämnden. Som röstmottagare får endast den förordnas som har fått sådan utbildning som behövs för uppdraget. Vid utbildningen ska det utbildningsmaterial som tillhandahålls av den centrala valmyndigheten användas. Valnämnden får dock ersätta delar av materialet eller komplettera detta om det behövs med hänsyn till lokala förhållanden". Lag (2021:1328).

För att säkerställa att röstmottagarna genomgått utbildningen innan de förordnades genomförde valkansliet en noggrann närvarokontroll vid utbildningstillfällena. Valnämnden förordnade 2024-06-04 de 207 röstmottagare som genomgått utbildning att arbeta i vallokal på valdagen.

Valdagen, vallokaler

Röstmottagning i kommunens 19 vallokaler fungerade mycket väl. Inga allvarliga fel upptäcktes vad gäller granskning och hantering av röster.

De incidentrapporter som lämnats till valnämnden har varit valsedelsrelaterade. Det har rört sig om att valsedlar placerats om i valsedelstället och i några fall har valsedlar från parti tagits bort. Incidenterna har rapporterats till Valmyndigheten. Incidenterna upptäcktes omgående och åtgärdades på plats i vallokalerna. Detta kunde åtgärdas snabbt då röstmottagare har uppsikt över valsedelställen och kontrollerar ordningen i dessa efter var tredje väljare. Inga övriga kända incidenter inträffade i vallokalerna eller i närheten av dem. Röstmottagarnas arbete måste anses som mycket väl utfört i vallokalerna.

Varje vallokal och förtidsröstningsställe var utrustade med överfallslarm.

Från och med EU-valet 2024 ska det preliminära resultatet i valdistrikten rapporteras direkt till Valmyndigheten via en digital tjänst. Valnämnden anmälde till valmyndigheten vilka som skulle vara rapportörer. Ordföranden och vice ordföranden i varje valdistrikt anmälde som rapportörer samt valsamordnarna och valnämndens presidium. På respektive distrikts resultatbilaga fanns en QR-kod och rapportören identifierade sig med Bank-ID. För att komma till distriktets sida för rapportering angavs en pin-kod som fanns på resultatbilagan.

Distrikten har bara haft positiva erfarenheter av detta rapporteringsförfarande. Det var snabbt, fungerade bra för alla distrikt. Vid tidigare val har rapportering gått per telefon via länsstyrelserna. Vid RKR-valet 2022 var det många som upplevde det svårt att komma fram på telefon och resultaten kunde inte rapporteras in snabbt.

Valnämndens mottagning under valnatten

Till detta val hade valkansliet hyrt en låsbar container, som stod på parkeringen vid baksidan av kommunhuset. Detta för att underlätta mottagandet av material som kommer från vallokalerna i samband med inlämning. Detta fungerade mycket bra och det blev inte det kaos av material som uppstod i samban med RKR-valet 2022

Mottagning av valsedlarna skedde i kommunhusets lunchrum, tre mottagningsstationer tog emot distrikten i den ordning de anlät till kommunhuset. Mottagna röster förvarades i kassaskåp i centralarkivet fram tills transport till Länsstyrelsen skedde.

Till nästa val föreslås att fler mottagningsstationer upprättas. Det är många av de 19 valdistrikten som kommer samtidigt och väntan för vissa blir lång. Varje mottagningsstation behöver vara bemannad med tre personer.

Valnämndens preliminära rösträkning – ”onsdagsräkningen”

Onsdagen den 12 juni, genomförde valnämnden preliminär granskning och rösträkning enligt 17 kap Vallagen av dels förtidsröster som underkänts av valdistrikten under valdagen den 9 juni 2024, dels förtidsröster som inkommit efter valdagen samt brev- och ambassadröster. Förrättningen behandlade 510 fönsterkuvert med innehåll. Av dessa underkändes 14 stycken som sändes vidare till Länsstyrelsen för slutlig bedömning.

Rösträkningen genomfördes av valnämndens presidium och två ledamöter samt tjänstepersoner från valkansliet och kommunkansliet.

Inlämning till Länsstyrelsen

Inlämning av kommunens röster sker vid två tillfällen. Första tillfället är på måndagen efter valdagen och andra tillfället är direkt när valnämndens preliminära rösträkning är klar på onsdagen efter valet. Till inlämningen på måndagen erhåller kommunen en tid för inlämning och transporten ombesörjdes av valnämndens ordförande och 2:e vice ordförande. Transporten hade en följebil med väktare.

Direkt efter att valnämndens preliminära rösträkning avslutats på onsdagen transporterades rösterna till Länsstyrelsen. Även vid detta tillfälle ombesörjdes transporten av valnämndens ordförande och 2:e vice ordförande.

Slutsatser

I sin helhet har valet genomförts enligt planering och i enlighet med lagstiftningen. En slutsats från tidigare val var att öka beredskap för genomförandet av förtidsröstningen. Detta då trenden att allt fler väljer att förtidsrösta. Vid rekryteringen av röstmottagare till förtidsröstningen togs hänsyn till detta och motsvarade behovet för att kunna bemanna lokalerna och täcka upp eventuella vakanser.

Samarbetet med PostNord har fungerat väl. PostNord ansvarade, såsom vid RKR-valet 2022, för att räkna, sortera och rapportera antalet förtidsröster från andra kommuner.

I förtidsröstningen i Stenhamra användes ett rum i Stenhamra bibliotek. Detta fungerade vid valet till EU. Till nästa val behövs en annan förtidsröstningslokal i Stenhamra då det krävs

större utrymme vid val till RKR. Detta kommer att vara en mycket angelägen fråga till valet 2026.

Antalet röstmottagare i vallokal har följt antalsanvisningarna, vilket innebär att antalet måste vara 8 (max 1 000 röstberättigade), 10 (max 1 500 röstberättigade), 12 (max 2 000 röstberättigade, inkluderat ordförande och vice ordförande i distrikten. Då det numer krävs avskärmning av valsedelställen krävs mer uppsikt och kontroll av dessa mellan var tredje röstande.

Valkansliet bestod av två valsamordnare som hade det praktiska ansvaret för valet. I valarbetet har även tjänstepersoner på kommunkansliet varit involverade. Att ha två valsamordnare som ansvarar för olika delar i valadministrationen har fungerat mycket bra. Veckan före valet har valkansliet haft en timanställd som hjälpt till med att packa allt material som ska ut till vallokalerna.

Inför nästa val behöver logistiken kring utkörning och hämtning av valmaterial (skärmar, valurnor, och annat skrymmande material) ses över.

Jytte Grundberg
Kanslichef

Crister Fasth
valsamordnare

Hans Bärnin
valsamordnare